

קברניט עופר במקום העבודה
 „מצאו אצלי אבן בכליה. הייתי מקורקע עד שהשתנתו את האבן!”

דינה. או אל"על לא תטוס. למי זה איכפת? אף-אחד לא ישב וחשב ברצינות מה לעשות עם אל"על. כואב הלב. יש לחברה הזו צדדים כליכך יפים — הטיסות האמריקאיות, הטיסות לביססיס האמריקאיים כדי להביא ציוד במילחמת יום כיפור. כשהיתה שביתת פקחים בניו-יורק, עשה אורי יפה שמיניות ואילתורים ונחת בניו-יורק. לא חבל? למה איש לא נותן את דעתו ברצינות על העניין? למה הן מדינה לא מחליטה מה היא רוצה מתברת התעופה הלאומית שלה?

**שום בומה לא יגיד לי
 אז שאני אישן שניים או
 אחד בחדר. אף אחד
 לא יגיד לי להישאד או
 לא להישאד לילה
 בציריך. לאף אחד לא
 יהיה איכפת אם אני לוקח
 איחי אח אשתי לטיסה**

למה כדי להגן על חברת תדיראן אתה משלם 180 אחוז מכס על מקרר תוצרת חוץ? למה כדי להגן על שטיחי כוחל אתה משלם 300 אחוז מכס? למה לא להגן על אל"על? למה הצ'ארטרים? למה שמיים פתוחים?

לפני שהיו הצ'ארטרים, מעט מאוד ישראלים טסו לחו"ל.
 אני מסכים, אבל מה אפשר לעשות? צריך להגן על אל"על. שיחשבו, שימצאו דרך, שלא יגררו אותה.

מה דעתך על יושבראש מו"עצת המנהלים, נחמן פרד?
 יהודי נחמד. יקר מאוד. הלוואי שיצליח. הוא יכול להצליח?

לא מכיר אותו. אנחנו נעזר לו.
אתה בעד מינויים פוליטיים?
 ככה היה המדינה. כשכל השנים היינו מפא"ניקים, לא ראינו שזה כך. מינוי פוליטי יכול גם להצליח. הנה, בומה היה מינוי לא פוליטי, וכמו שבא בסערה עוב בסערה. המצב קשה, קשה מאוד. אבל אני כל הזמן אומר: יש מקום לבהלה. אבל לא לפאניקה. החברה עומדת לפני חיסול, וזו עובדה. צריך ללמוד לחיות עם זה.

יתנוסס בשדה התעופה של איסטנבול לצד עשרות הדגלים של מדינות ערב? אילו טסה אל"על רק למקומות רווחיים, יתכן שלא היתה מפסידה. אבל אל"על חייבת לטוס לניירובי, כדי שהדגל הישראלי יעבור מעל למצרים שבין ערב הסעודית למצריים.

מהו מצב הרוח ב"אל"על" כעת? כיצד משפיע המשבר על האווירה?

כל דבר יוצר מישקעים. קשה למדוד את ההשפעה של כל המשברים על האנשים. חברות אמריקאיות עובדות עם פסיכולוגים, והגיעו למסקנה שמה שחשוב להם זה בטיחות הטיסים, ולכן גם משתלם להן לשלם הון עתק לטייסים. כדי לפתור אותם מלחצים כלכליים. כמוכן שאנחנו בלחץ, והלחץ לא משפיע לטובה. כבר שנים אנחנו מנסים לצאת מאל"על.

מי רוצה לצאת מ"אל"על"?
 הטייסים. הקמנו חברה רשומה בשם מטס, שהבעלים שלה הם צוותי-אוויר. אני, בתוקף היותי יושבראש ועד צוותי-האוויר, עומד בראשה.

מהו הרעיון שבהקמת החברה?

שאנחנו נספק לאל"על שירותי טיסה. אל"על תקנה מאיתנו טיסות. אנחנו נדאג למטוסים, לתיחזוק, לטייסים, למשכורות, לבתי-מלון ול"אש"ל. נוריד חאל"על את כל הבעיות האלה. אבל אל"על לא הסכימה להצעה. לא יודע למה. אין עם מי לדבר.

כמה כסף זה יחסוך?
 לא יודע במיספרים, אבל מדובר בהמון כסף.

מה ייצא לכם מזה?

נהיה עצמאיים. יבוא מר גדיש ויגיד שהוא רוצה שני מטוסים לגרמניה — נספק לו. ניתן שירות טוב. תבוא אל"על ותגיד שהיא רוצה טיסה לניירובי — נספק לה שירותים. נהיה אדונים לעצמנו, בלי סיכוכי עבודה, בלי מקח וממכר, בלי מריבות, בלי שביתות. ניתן שירותים, נדאג לכל העניינים, ואף בומה לא יגיד לי אם אני אשן שניים בחדר או אחד בחדר. לא יגידו לי לא לישון בציריך ולא יגידו לי לטוס "קוויקי" ולאף אחד לא יהיה איכפת אם אני לוקח איתי את אשתי לטיסה או לא. אותו דבר אני מציע למכונאים: להקים חברה, ואז שאל"על תציג מיכרז, המכונאים יתחרו עם בדי, והטובים יוכרו במיכרז. זה יפתרו לאל"על הרבה בעיות. פשוט, במקום להפעיל את השירותים — לקנות אותם.

ובכך תגמרו באופן סופי עם החברה הלאומית.

היה פעם רעיון לפרק את החברה לשלוש חברות-צוותי-אוויר, מטוסים וציוד-תיקוקע. אבל ההצעה נפלה. באל"על יש ועדים חזקים, שלא עושים חשבון. קשה להשתלט עליהם. אם נהיה סמוכים על שולחן הממשלה, אני רואה שחור. אין לנו מה לחפש באיזור. נהיה מחוסלים ולאיש לא יהיה איכפת. אנחנו לא חברת חשמל, שיושבת על השאלטר של המי

יצא לך לדבר איתו מאז ה"החלטה על חוק השבת?"

לא איתו. לא יצא לי לטוס. אבל דיברתי עם בנו, פינחס. בחרו נחמד מאוד.

מה הוא אמר, הנוסע הנחמד שלך?

שכל מה שעומד מול השבת אינו שווה כסף.

מה דעתך על כך שאנשים רבים אומרים שאם יוחל חוק ה"שבת יחזרו לטוס ב"אל"על"?

אם הציבור לא יתמוך באל"על במצבה הקשה, היא גמורה. זה ברור, לא?

יתוספו לכם נוסעים דתיים...

גם כאן אני מסכים עם בומה שביט. אף נוסע דתי לא יתוסף לנו. הם ימשיכו לטוס איפה שעושים להם כמה דולרים הנחה. אני מסכים, אגב, גם עם מה שאמר על דויד ויינגרטן. איך אפשר היה להכניס את האיש הזה לוועדת השבת?

בומה שביט דיבר על טראוי מה דורות, אם יגדה את האמת על "אל"על" הוא אמר שאנשו "אל"על" יודעים על מה הוא מדבר.

על איזו טראומה הוא מדבר? על זה שבזמן מהפיכת חומיני, כשהשמיים לי-איראן היו סגורים ואף חברה לא טסה לשם, אני ססתי לטהרן כדי להציל יהודים?

על מה הוא מדבר? על זה שבזמן מלחמת יום-הכיפורים אף חברה לא הגיע לכאן, ורק אנחנו המשכנו לטוס אל הארץ ומחוצה לה, כדי להמשיך את החיים?

על איזו טראומה הוא מדבר? על זה שמר גדיש מחברת מנוף לא יטוס בחיים שלו לאיסטנבול בהפסדים, ורק אל"על טסה לשם בגלל הדגל, כדי שדגל ישראל

מהן תוכניותך?
 להיות קברניט עד גיל 60. אני מאמין שבכל מיקרה תהיה איזושהי חברה בכל מתכונת שהיא. אני באופן אישי, פחות מודאג מפיטורין. אני לא פוחד. בי יפגעו הכי פחות. כי אני ותיק. יכול להיות שמתוך 197 טייסים, 70 ילכו הביתה. יכול להיות שיחטכו אותנו לחצי. אבל 12

אנחנו טסים לאיסטנבול בהפסדים ניכרים, כדי שדגל ישראל יחנוסס בין הדגלים הערביים.

הטייסים שלא נקלטו אצלנו נקלטו בחוץ ובארקיע. תראי מי מטיס את המטוסים ומוכשר להטיס אותם — זה אנחנו! יש לנו רישיונות על ג'אמבו ועל 707. לא כל אחד יכול להיות קברניט ג'אמבו. ילד בן 27, שרק השתחרר מהצבא בטח שלא. אנחנו עומדים בכל קריטריון בינ"לאומי. אני לא מודאג.

אתה מדבר על ירידה?

כן וחלילה! בעד שום הון שבעולם לא אעבוד בחברה זרה.

יש כאלה שמדברים?

בכל חברה תמצאי כאלה שיחפשו שדה יותר ירוק. אבל איפה, עם דרכון ישראלי? מי יתן להם עבודה?

אמרת קודם שבעד שום הון שבעולם לא תעבוד בחברה זרה.

מה כליכך מיוחד ב"אל"על"?

ההווי, החברה, אישה יהיה לי את זה בחברה אמריקאית או שווייצית? נוצרים יחסים, המור שותף, בילויים משותפים. אל"על זה אורח-חיים. זה לא סתם מקום עבודה.

אתה בעד זה שימכרו את החברה?

אני בספק אם יצליחו למכור חברה כליכך בעייתית מבחינה כלכלית. ביחד עם מצב יחסי-העבודה השורר בה.

אתה רוצה שימכרו אותה?

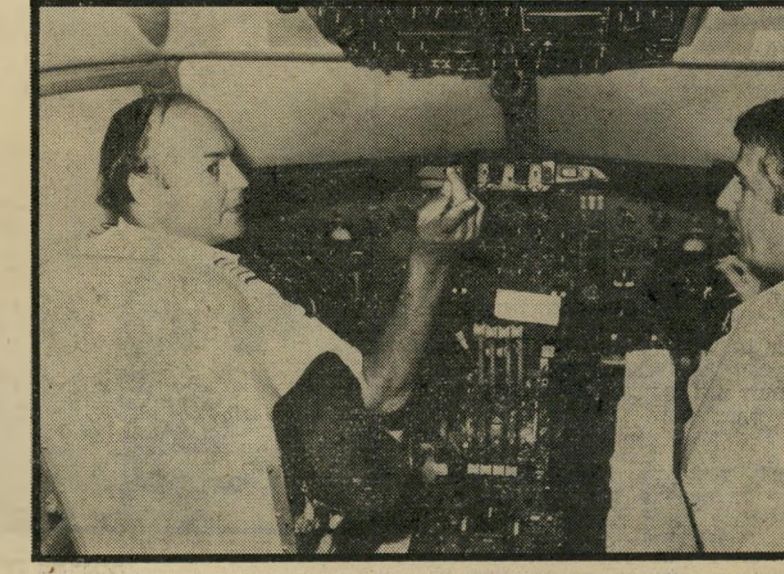
כל מדינה חייבת שתהיה לה חברה לאומית. החברה הבלגית, סבנה מעולם לא היתה רווחית, ואיש אינו מוכר אותה. חברת-תעופה לאומית היא מוסד, שכל מדינה זקוקה לו, כשם שהיא זקוקה לצבא ולמישטרה. גם הצבא והמישטרה אינם רווחיים. למה לא מוכרים אותם?

ומה יהיה על הפסדים ש"יווצרו מהשבת?"

את יודעת מה? במקום שיכסו את הפסדים של השבת, שיתנו את הכסף לאגודה שתכנה בכסף ישיבות, ולנו תיתן לטוס בשקט.

התרשמתי שחבר-הכנסת אברהם שפירא הוא נוסע פופולרי ב"אל"על"...

בן אדם יקר, אדם נחמד בצורה בלתי רגילה. כולם אוהבים אותו — טייסים, דיילים, כולם. באמת בן-אדם נחמד מאוד.

קברניט עופר וקצין-ראשון פרדו ריינברג בתא-הטייס
 „המשכורת שלי היא מיליון לירות לחודש. אני לא אומר שזה מעט!”